

Отзыв

зарубежного научного консультанта на диссертационную работу Ташековой Айгерим Тарбиновны на тему «Бекмурат Уахатов - ученый фольклорист», представленной на соискание учёной степени доктора философии (PhD) по специальности 6D020500 – «Филология (каз)»

Диссертационная работа Айгерим Тарбиновны Ташековой представляет собой значительный научный труд, посвящённый исследованию вклада Бекмурата Уахатова в казахскую фольклористику. Структура работы, состоящая из введения, трёх глав, заключения и приложений, логически выстроена и последовательно раскрывает тему исследования.

Актуальность исследования не вызывает сомнений. В условиях возрастающего интереса к национальной идентичности и культурному наследию, изучение научного наследия Б.Уахатова приобретает особую значимость. Его труды, посвящённые систематизации и исследованию казахского фольклора, до сих пор остаются недостаточно изученными в полном объёме. Диссертант убедительно доказывает, что методологические подходы Б.Уахатова не только сохраняют свою актуальность, но и могут служить основой для современных исследований в области фольклористики.

Во введении автор чётко формулирует цели, задачи, объект и предмет исследования, а также его научную новизну. Особого внимания заслуживает обоснование методологической базы работы, которая включает как традиционные методы фольклористического анализа, так и современные подходы к изучению устного народного творчества. Диссертант также подробно описывает источниковую базу, включая архивные материалы, публикации Б.Уахатова и работы его последователей.

Первая глава, «Б.Уахатов - собиратель и издатель образцов казахского устного народного творчества», посвящена биографии и научной деятельности Б.Уахатова. В разделе 1.1 автор подробно анализирует его жизненный путь, образование и становление как учёного. Особый интерес представляет анализ влияния социально-исторического контекста на формирование научных взглядов Б.Уахатова.

Раздел 1.2 посвящён его деятельности по сбору, систематизации и публикации казахского фольклора. Диссертант детально исследует методы полевой работы Б.Уахатова, его подходы к классификации фольклорных жанров (легенды, историко-героические песни, айтысы акынов, обрядовые песни) и их значению для сохранения культурного наследия. Важным

аспектом является сравнение его методов с подходами других фольклористов того времени, что позволяет выявить уникальность его вклада.

Выводы по главе подчёркивают, что Б.Уахатов не только зафиксировал огромный пласт устного творчества, но и разработал научные принципы его изучения, которые легли в основу современной казахской фольклористики.

Вторая глава («Проблемы изучения казахских бытово-обрядовых песен и Б.Уахатов») посвящена анализу методологических подходов Б.Уахатова к изучению бытово-обрядовых песен. В разделе 2.1 диссертант исследует историко-сравнительный аспект его работы, уделяя внимание связи фольклора с этнографией и историей. Особенно ценно то, что автор проводит параллели между исследованиями Б.Уахатова и работами современных учёных, демонстрируя преемственность научных традиций.

Раздел 2.2 посвящён типологии и поэтике бытово-обрядовых песен. Здесь подробно анализируются критерии классификации, предложенные Б.Уахатовым, а также их применение к конкретным фольклорным текстам. Диссертант убедительно показывает, что его подходы позволяют выявить не только жанровые особенности, но и культурно-исторические закономерности развития фольклора. Особое внимание уделяется анализу произведений народного творчества тюркоязычных народов, отражающих семейный фольклор и мировоззренческие особенности. Приводятся отрывки, иллюстрирующие тематико-жанровые и художественные аспекты, что позволяет дать глубокое описание поэтического своеобразия бытовых обрядовых песен.

Третья глава раскрывает вклад Б.Уахатова в изучение народных песен.

Отдельно рассматривается жанровая специфика народных песен, уделяется внимание их композиционному строению и художественным особенностям. Следует отметить, что диссертант выделил уникальные черты исследовательской лаборатории ученого, что свидетельствует о значимости проделанной научной работы.

Данная проблема раскрыта в двух подглавках, в которых анализируются научные принципы Бекмурата Уахатова в исследовании казахских народных песен. Ученый отходит от прежних принципов, заключавшихся исключительно в тематическом анализе фольклорных произведений, и переходит к более глубокому исследованию внутренних изменений, типологии, связи с историей, поэтики и древних форм. Таким образом, через литературно-этнографический подход Бекмурат Уахатов убедительно доказывает своеобразие казахских народных песен, делая акцент на их поэтические и структурные особенности, а также на эволюцию в историко-культурном контексте.

Диссертант подробно разбирает методы текстологического анализа, разработанные Б.Уахатовым, и их значение для современной фольклористики. Важным моментом является сравнение его подходов с методами других школ, что позволяет оценить уникальность его вклада.

Научная новизна и значимость работы:

Диссертация А.Т. Ташековой обладает значительной научной новизной, которая проявляется в следующих аспектах:

1. Впервые проведён комплексный анализ научного наследия Б.Уахатова, включая его малоизученные работы.
2. Выявлены уникальные методологические подходы Б.Уахатова, такие как сочетание текстологического и этнографического анализа.
3. Показана связь его теорий с современными исследованиями, что подтверждает их актуальность.
4. Введены в научный оборот новые архивные материалы, связанные с его деятельностью.

Научные статьи диссертанта, опубликованные по теме исследования, демонстрируют высокий уровень и грамотный научный стиль изложения.

Выводы, представленные в диссертационной работе, научно доказаны и подтверждены аргументами. Считаю, что диссертационная работа Айгерим Тарбиновны Ташековой на тему «Бекмурат Уахатов – ученый фольклорист» заслуживает представления к защите на соискание учёной степени доктора философии (PhD).

Доктор филологических наук, профессор
кафедры татарской литературы
Казанского федерального университета, РФ

Л.И. Мингазова

Отзыв

зарубежного научного консультанта на диссертационную работу Ташековой Айгерим Тарбиновны на тему «Бекмурат Уахатов - ученый фольклорист», представленной на соискание учёной степени доктора философии (PhD) по специальности 6D020500 – «Филология (каз)»

Диссертационная работа Айгерим Тарбиновны Ташековой представляет собой значительный научный труд, посвящённый исследованию вклада Бекмурата Уахатова в казахскую фольклористику. Структура работы, состоящая из введения, трёх глав, заключения и приложений, логически выстроена и последовательно раскрывает тему исследования.

Актуальность исследования не вызывает сомнений. В условиях возрастающего интереса к национальной идентичности и культурному наследию, изучение научного наследия Б.Уахатова приобретает особую значимость. Его труды, посвящённые систематизации и исследованию казахского фольклора, до сих пор остаются недостаточно изученными в полном объёме. Диссертант убедительно доказывает, что методологические подходы Б.Уахатова не только сохраняют свою актуальность, но и могут служить основой для современных исследований в области фольклористики.

Во введении автор чётко формулирует цели, задачи, объект и предмет исследования, а также его научную новизну. Особого внимания заслуживает обоснование методологической базы работы, которая включает как традиционные методы фольклористического анализа, так и современные подходы к изучению устного народного творчества. Диссертант также подробно описывает источниковую базу, включая архивные материалы, публикации Б.Уахатова и работы его последователей.

Первая глава, «Б.Уахатов - собиратель и издатель образцов казахского устного народного творчества», посвящена биографии и научной деятельности Б.Уахатова. В разделе 1.1 автор подробно анализирует его жизненный путь, образование и становление как учёного. Особый интерес представляет анализ влияния социально-исторического контекста на формирование научных взглядов Б.Уахатова.

Раздел 1.2 посвящён его деятельности по сбору, систематизации и публикации казахского фольклора. Диссертант детально исследует методы полевой работы Б.Уахатова, его подходы к классификации фольклорных жанров (легенды, историко-героические песни, айтысы акынов, обрядовые песни) и их значению для сохранения культурного наследия. Важным

1

аспектом является сравнение его методов с подходами других фольклористов того времени, что позволяет выявить уникальность его вклада.

Выводы по главе подчёркивают, что Б.Уахатов не только зафиксировал огромный пласт устного творчества, но и разработал научные принципы его изучения, которые легли в основу современной казахской фольклористики.

Вторая глава («Проблемы изучения казахских бытово-обрядовых песен и Б.Уахатов») посвящена анализу методологических подходов Б.Уахатова к изучению бытово-обрядовых песен. В разделе 2.1 диссертант исследует историко-сравнительный аспект его работы, уделяя внимание связи фольклора с этнографией и историей. Особенно ценно то, что автор проводит параллели между исследованиями Б.Уахатова и работами современных учёных, демонстрируя преемственность научных традиций.

Раздел 2.2 посвящён типологии и поэтике бытово-обрядовых песен. Здесь подробно анализируются критерии классификации, предложенные Б.Уахатовым, а также их применение к конкретным фольклорным текстам. Диссертант убедительно показывает, что его подходы позволяют выявить не только жанровые особенности, но и культурно-исторические закономерности развития фольклора. Особое внимание уделяется анализу произведений народного творчества тюркоязычных народов, отражающих семейный фольклор и мировоззренческие особенности. Приводятся отрывки, иллюстрирующие тематико-жанровые и художественные аспекты, что позволяет дать глубокое описание поэтического своеобразия бытовых обрядовых песен.

Третья глава раскрывает вклад Б.Уахатова в изучение народных песен.

Отдельно рассматривается жанровая специфика народных песен, уделяется внимание их композиционному строению и художественным особенностям. Следует отметить, что диссертант выделил уникальные черты исследовательской лаборатории ученого, что свидетельствует о значимости проделанной научной работы.

Данная проблема раскрыта в двух подглавках, в которых анализируются научные принципы Бекмурата Уахатова в исследовании казахских народных песен. Ученый отходит от прежних принципов, заключавшихся исключительно в тематическом анализе фольклорных произведений, и переходит к более глубокому исследованию внутренних изменений, типологии, связи с историей, поэтики и древних форм. Таким образом, через литературно-этнографический подход Бекмурат Уахатов убедительно доказывает своеобразие казахских народных песен, делая акцент на их поэтические и структурные особенности, а также на эволюцию в историко-культурном контексте.

Диссертант подробно разбирает методы текстологического анализа, разработанные Б.Уахатовым, и их значение для современной фольклористики. Важным моментом является сравнение его подходов с методами других школ, что позволяет оценить уникальность его вклада.

Научная новизна и значимость работы:

Диссертация А.Т. Ташековой обладает значительной научной новизной, которая проявляется в следующих аспектах:

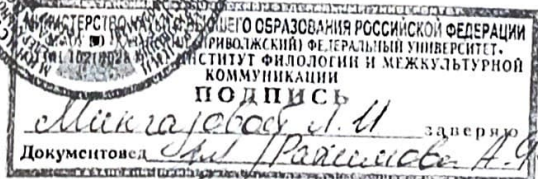
1. Впервые проведён комплексный анализ научного наследия Б.Уахатова, включая его малоизученные работы.
2. Выявлены уникальные методологические подходы Б.Уахатова, такие как сочетание текстологического и этнографического анализа.
3. Показана связь его теорий с современными исследованиями, что подтверждает их актуальность.
4. Введены в научный оборот новые архивные материалы, связанные с его деятельностью.

Научные статьи диссертанта, опубликованные по теме исследования, демонстрируют высокий уровень и грамотный научный стиль изложения.

Выводы, представленные в диссертационной работе, научно доказаны и подтверждены аргументами. Считаем, что диссертационная работа Айгерим Тарбиновны Ташековой на тему «Бекмұрат Уахатов – ученый фольклорист» заслуживает представления к защите на соискание учёной степени доктора философии (PhD).

Доктор филологических наук, профессор
кафедры татарской литературы
Казанского федерального университета РФ

Л.И. Мингазова

Документовед

Пікір

«6D020500 – Филология (каз)» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған Ташекова Айгерим Тарбиновна «Бекмұрат Уахатов – фольклортанушы ғалым» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына шетелдік ғылыми кеңесшінің пікірі.

Айгерим Тарбиновна Ташекованың диссертациялық жұмысы қазақ фольклортану ғылымына елеулі үлес қосқан Бекмұрат Уахатовтың ғылыми мұрасын зерттеуге арналған маңызды ғылыми еңбек болып табылады.

Кіріспе, үш тарау, қорытынды және қосымшалардан тұратын жұмыстың құрылымы ғылыми тақырыпты бірізділікпен ашып, логикалық тұрғыдан жүйелі құрылған.

Зерттеудің өзектілігі күмән туғызбайды. Ұлттық бірегейлік пен мәдени мұраға деген қызығушылықтың артуы жағдайында Б. Уахатовтың ғылыми мұрасын зерттеу ерекше маңызға ие болып отыр. Қазақ фольклорын жүйелеу мен зерттеуге арналған оның еңбектері әлі күнге дейін толық көлемде жеткілікті түрде қарастырылмаған. Диссертациялық жұмыста диссертант Б.Уахатовтың әдістемелік ұстанымдарының өзектілігін жоғалтпағанын ғана емес, сонымен қатар қазіргі фольклортану саласындағы зерттеулер үшін берік негіз бола алатынын дәлелді түрде көрсетеді.

Кіріспе бөлімде автор зерттеудің мақсаты мен міндеттерін, нысаны мен пәнін, сондай-ақ ғылыми жаңалығын нақты айқындаған. Жұмыстың әдіснамалық негізін негіздеу айрықша назар аударуға тұрарлық. Ол дәстүрлі фольклортанулық талдау әдістерімен қатар, ауыз әдебиетін зерттеудің заманауи тәсілдерін де қамтиды. Сонымен қатар, диссертант Б. Уахатовтың жарияланымдары мен оның ізбасарларының еңбектерін, сондай-ақ архивтік материалдарды қамтитын дереккөздер базасын жан-жақты сипаттап көрсеткен.

Бірінші тарау – «Б. Уахатов – қазақ ауыз әдебиеті үлгілерін жинаушы және жариялаушы» – Б. Уахатовтың өмірбаяны мен ғылыми қызметіне арналған. 1.1-бөлімде автор ғалымның өмір жолын, білім алу барысын және ғылыми тұлға ретінде қалыптасуын жан-жақты талдайды. Әсіресе, Б.Уахатовтың ғылыми көзқарастарының қалыптасуына әлеуметтік-тарихи жағдайлардың әсерін зерделеу ерекше қызығушылық тудырады.

1.2-бөлім қазақ фольклорын жинау, жүйелеу және жариялау жолындағы Б.Уахатовтың қызметіне арналған. Диссертант оның экспедициялық-далалық жұмыстарының әдістерін, фольклорлық жанрларды (аңыздар, тарихи-эпикалық жырлар, ақындар айтысы, салт-жора жырлары) жіктеу тәсілдерін және олардың мәдени мұраны сақтаудағы маңызын егжей-тегжейлі зерттейді. Маңызды тұстардың бірі – Б. Уахатовтың әдістерін сол кезеңдегі басқа фольклортанушылардың тәсілдерімен салыстыру. Бұл оның ғылыми мұрасының бірегейлігін айқындауға мүмкіндік береді.

Тарау қорытындылары Б. Уахатовтың қазақ ауыз әдебиетінің мол қазынасын қағаз бетіне түсіріп қана қоймай, оны зерттеудің ғылыми қағидаттарын да жасап шыққанын айқындайды. Бұл қағидалар қазіргі қазақ фольклортану ғылымының іргетасы ретінде қабылданған.

Екінші тарау – «Қазақ тұрмыс-салт жырларының зерттелу мәселелері және Б. Уахатов» – Б. Уахатовтың тұрмыстық-салттық жырларының зерттеудегі әдіснамалық ұстанымдарын талдауға арналған. 2.1-бөлімде диссертант ғалым еңбектерінің тарихи-салыстырмалы аспектісін қарастырып, фольклордың этнография және тарихпен байланысына назар аударады. Айрықша құнды тұсы – автордың Б. Уахатовтың зерттеулері мен қазіргі заманғы ғалымдардың еңбектерін салыстыра отырып, ғылыми дәстүрдің сабақтастығын көрсетуі.

2.2-бөлім тұрмыс-салт жырларының типологиясы мен поэтикасына арналған. Бұл бөлімде Б. Уахатов ұсынған жіктеу өлшемдері мен олардың нақты фольклорлық мәтіндерге қолданылуы жан-жақты талданады.

Диссертант ғалымның бұл бағыттағы тәсілдерінің фольклордың тек жанрлық ерекшеліктерін ғана емес, сонымен қатар оның мәдени-тарихи дамуына тән заңдылықтарды да айқындауға мүмкіндік беретінін нанымды түрде көрсетеді. Ерекше назар түркі тілдес халықтардың отбасылық фольклоры мен дүниетанымдық ерекшеліктерін бейнелейтін халық шығармаларын талдауға аударылған. Тақырыптық-жанрлық және көркемдік қырларын сипаттайтын үзінділер келтіріліп, тұрмыстық-салттық жырлардың поэтикалық болмысын терең танытуға жол ашылады.

Үшінші тарау Б. Уахатовтың халық әндерін зерттеудегі үлесін ашып көрсетеді.

Бұл тарауда халық өлеңдерінің жанрлық ерекшеліктері жеке қарастырылып, олардың композициялық құрылымы мен көркемдік сипаттарына ерекше көңіл бөлінеді. Диссертант ғалымның ғылыми зертханасына тән бірегей қырларды айқындағанын атап өткен жөн, бұл орындалған ғылыми жұмыстың маңызын айқын көрсетеді.

Аталған мәселе екі тармақшада қарастырылып, онда Бекмұрат Уахатовтың қазақ халық әндерін зерттеудегі ғылыми қағидалары талданады. Ғалым фольклорлық туындыларды тек тақырыптық жағынан қарастыратын бұрынғы қағидаттардан алшақтап, ішкі өзгерістерді, типологиялық ерекшеліктерді, тарихпен байланысын, поэтикасын және көне формаларын терең зерттеуге көшеді. Осылайша, әдеби-этнографиялық әдіс арқылы Бекмұрат Уахатов қазақ халық әндерінің өзіне тән табиғатын нанымды дәлелдеп, олардың поэтикалық және құрылымдық ерекшеліктеріне, сондай-ақ тарихи-мәдени контексте дамуына баса назар аударады.

Диссертация авторы Б. Уахатов әзірлеген текстологиялық талдау әдістерін жан-жақты зерттеп, олардың қазіргі фольклортану ғылымындағы маңыздылығын көрсетеді. Оның әдістерін басқа мектептердің тәсілдерімен салыстыру ерекше мәнге ие болып, бұл Бекмұрат Уахатовтың еңбегінің бірегейлігін бағалауға мүмкіндік береді.

Ғылыми жаңалығы мен маңыздылығы:

А.Т. Ташекованың диссертациялық жұмысы келесі аспектілерде көрінетін маңызды ғылыми жаңалықтарға ие:

1. Б. Уахатовтың ғылыми мұрасы алғаш рет кешенді түрде зерттелді, оның аз зерттелген еңбектері де қамтылды.

2. Б. Уахатовтың ұсынған текстологиялық және этнографиялық талдау үйлесімі сияқты еркеше әдістемелік тәсілі анықталды.
 3. Ғылымның теориялық тұжырымдарының қазіргі зерттеулермен сабақтастығы, байланысты көрсетілді, бұл оның өзектілігін дәлелдейді.
 4. Ғылыми айналымға оның қызметімен байланысты жаңа архивтік материалдар енгізілді.
- Ғылыми мақалалар, зерттеу тақырыбы бойынша диссертанттың жариялаған еңбектері жоғары деңгейде жазылып, ғылыми тіл мен стильдің сауатты қолданылуын көрсетеді.
- Диссертацияда келтірілген қорытындылар ғылыми дәлелдермен толықтырылып, сенімді негізделген. «Бекмұрат Уахатов – фольклортанушы ғалым» тақырыбындағы Айгерим Тарбиновна Ташекованың диссертациялық жұмысы философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін қорғауға ұсынылуға лайық деп есептейміз.

РФ Қазан федералдық университетінің
татар әдебиеті кафедрасының
профессоры, филология
ғылымдарының докторы

/колы койылған/ Л.И. Мингазова

МӨР: /РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ

КАЗАНЬ ПРИВОЛЖЬЕ ФЕДЕРАЛДЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ — МЕМЛЕКЕТТІК
АВТОНОМДЫ ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРНЫ* ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ
МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ ИНСТИТУТЫ/

МӨР: /РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ «КАЗАНЬ ПРИВОЛЖЬЕ ФЕДЕРАЛДЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ»
МЕМЛЕКЕТТІК АВТОНОМДЫ ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРНЫ ФИЛОЛОГИЯ
ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ ИНСТИТУТЫ

ҚОЛЫ: Мингазова Л.И. растаймын

Құжат жүргізуші Рахимова А.Ф./

Орыс тілінен қазақ тіліне аударманы "GLOBAL" аударма бюросының аудармашысы

Альмира Қарабаева орындады.

/Қазақстан Республикасы, Павлодар қ., Email: p.perevody@mail.ru. ұялы телефон: +7 705 766 97 56/

Қарабаева Альмира Айтнековна

Альмира

2025 жылғы «21» мамыр.

Мен, Сулейменов Данияр Каирович, Павлодар облысы нотариат ауданының
нотариусы, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігімен 2022 жылғы 21
қазанда берілген №22019714 мемлекеттік лицензиясы, аудармашының Карабаева
Альмира Айтпековнаның қолының түпнұсқалығын куәландырамын.
Аудармашының жеке басы анықталды, әрекетке қабілеттілігі және өкілеттілігі
тексерілді.

Тізілімде №1360 тіркелді
Өндірілді 118 теңге/1966 теңге
Нотариус Д.К. Сулейменов

Прошито и пронумеровано на
51 листе
51 листе
тігілген және нөмірі
Нотариус

ST9007483250521143502Q398584

Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия